

STAND VAN ZAKEN NOTITIE OVER DE SAMENWERKING IN HET EUROPESE ONDERWIJSBELEID TEN BEHOEVE VAN DE TWEDE KAMER, JANUARI 2003

1. Lissabonproces

Tijdens de Europese Raad van maart 2000 te Lissabon hebben de Europese regeringsleiders een nieuwe uitdaging geformuleerd: namelijk om in 2010 de meest competitieve en dynamische kenniseconomie in de wereld te worden, die in staat is tot duurzame economische groei, met meer en betere arbeidsplaatsen en die een grotere sociale cohesie kent. Tijdens deze Raad en de volgende voorjaarsraden van Stockholm en Barcelona hebben ze ook een aantal kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen met betrekking tot de Europese samenwerking op het terrein van onderwijs geformuleerd, o.a. op het terrein van voortijdig schoolverlaten, ICT, mobiliteit, talen, beroepsonderwijs, een Leven Lang Leren, en het tekort aan leerlingen / afgestudeerden in exacte vakken. Jaarlijks wordt aan de hand van een door de Commissie in januari op te stellen "Voortgangsdocument" nagegaan in hoeverre de doelstellingen van de Europese Raad te Lissabon en de daarop volgende Europese voorjaarsraden zijn verwezenlijkt. Tevens doet de Commissie in dat document voorstellen, die op de daarop volgende Europese Voorjaars-Raad (de komende zal 21 en 22 maart a.s. plaatsvinden) op de agenda zullen staan.

Het Voortgangsdocument van de Commissie, dat medio januari is verschenen stuur ik u hierbij als bijlage toe.

De Commissie zal het voortgangsrapport op de eerstvolgende EU Onderwijs/ Cultuur/ Jeugd Raad, 6 februari a.s., presenteren. Zie ook de bijgevoegde geannoteerde agenda voor deze Raad.

2. Doelstellingenrapport

De regeringsleiders hebben in Lissabon de ministers van onderwijs ook gevraagd, middels een open coördinatie methode, de Europese samenwerking op het terrein van onderwijs te versterken. Dit heeft er (na enkele tussenliggende stappen, die hier niet worden vermeld) toe geleid, dat de ministers van onderwijs februari 2002 een doelstellingenrapport met een gedetailleerde agenda tot 2010 hebben goedgekeurd, dat door de Europese Raad van Barcelona, maart jl., is geaccordeerd.

Over de inhoud van dit rapport bent u al eerder geïnformeerd. Er zijn 3 strategische doelstellingen opgenomen: het vergroten van kwaliteit en effectiviteit, grotere toegankelijkheid, relatie met rest van de wereld versterken. Daarnaast zijn er dertien geassocieerde doelstellingen geformuleerd. Voorbeelden hiervan zijn: vaardigheden van onderwijsgeevenden verbeteren, basisvaardigheden voor de kennismaatschappij van lerenden verbeteren, ICT voor iedereen in het onderwijs toegankelijk maken, instroom in exacte vakken en technische studierichtingen vergroten, leren van vreemde talen verbeteren.

Op deze dertien terreinen gaan de Europese ministers van onderwijs met elkaar het gesprek aan over de resultaten van het onderwijsbeleid in hun land. Ter voorbereiding daarop zijn er een aantal werkgroepen gevormd, die indicatoren op die terreinen ontwikkelen om deze vooruitgang kwantitatief te kunnen meten en worden er best-practices vastgesteld. Door middel van deze invulling van de door de regeringsleiders in Lissabon voorgestelde "open coördinatie methode", wordt het de onderwijsministers op den duur mogelijk gemaakt "elkaar de maat" te nemen. Dit proces leidt naar verwachting tot een zekere "peer pressure" tussen de ministers, die de kwaliteit van het onderwijs van de verschillende lidstaten zal bevorderen. Op deze wijze wordt ook bijgedragen aan de in Lissabon door de regeringsleiders geformuleerde doelstelling, omdat goed onderwijs bijdraagt aan de groei van de economie en de sociale cohesie bevordert. Dit proces heeft tijd nodig om op gang te komen. Een eerste rapportage van Onderwijsministers en

Commissie aan de Europese Voorjaars-Raad (regeringsleiders) over de voortgang van de gedetailleerde agenda zal voorjaar 2004 plaatsvinden.

3. Een Leven Lang Leren, Mobiliteit en eLearning

Daarnaast heeft de Commissie de afgelopen twee jaar mededelingen op het terrein van "een Leven Lang Leren", "skills and mobility" en "eLearning" het licht doen zien, die o.a. actieplannen op deze terreinen bevatten. De ministers van Onderwijs hebben naar aanleiding daarvan enkele resoluties vastgesteld. Om een zekere rationalisatie te bereiken is afgesproken, dat over de vooruitgang met betrekking tot deze actieplannen in het kader van de rapportages over het Doelstellingenrapport aan de Europese Raad zal worden gerapporteerd.

4. Beroepsonderwijs / Kopenhagen verklaring

De afgelopen periode, onder het Deense voorzitterschap, heeft de EU (Onderwijs) Raad een resolutie over versterkte Europese samenwerking op het terrein van het beroepsonderwijs goedgekeurd. In een breder verband hebben de Europese ministers van de EU, de kandidaat - lidstaten en de EVA – landen, 29- 30 november jl., tijdens een ministers conferentie te Kopenhagen een soortgelijke verklaring goedgekeurd. U bent daarover bij brief van 19 december jl., IB/2002/60515 geïnformeerd. Daar is ook afgesproken dat, tijdens een door Nederland gedurende haar EU- voorzitterschap (tweede helft 2004) te organiseren ministers conferentie, de voortgang van dit proces besproken zal worden.

5. Benchmarks

Behalve dat de regeringsleiders in de jaarlijkse Europese Voorjaars-Raad, kwantitatieve (en kwalitatieve) doelstellingen op het terrein van onderwijs hebben geformuleerd, worden er ook in het kader van de jaarlijkse EU- Werkgelegenheidsrichtsnoeren (door de EU-Ministerraad voor Sociale Zaken en Werkgelegenheidsbeleid) en in het kader van de jaarlijkse Globale Richtsnoeren voor het Economische Beleid (door de ECOFIN) kwantitatieve doelstellingen op het terrein van onderwijs geformuleerd.

De onderwijsministers in de EU hebben mede daarom februari jl. besloten, dat ze "bij consensus" zelf ook "Europese kwantitatieve doelstellingen / Europese benchmarks" zullen gaan instellen. Onlangs heeft de Commissie, op verzoek van de lidstaten daartoe een eerste voorstel op tafel gelegd, COM(2002) 629, dat ik u hierbij toezend, maar dat u binnenkort ook middels een fiche over de Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC- fiche) zal bereiken.

Het Griekse voorzitterschap stelt voor, dat hierover op de EU Onderwijs/ Cultuur/ Jeugd Raad van 6 februari een eerste discussie wordt gehouden, waarna op de (Onderwijs) Raad van 5 mei a.s. een besluit genomen kan worden. Zie ook de geannoteerde agenda voor deze Raad.

6. Jaar van de moderne vreemde talen: 2001; Jaar van de opvoeding door Sport 2004.

In 2001 werd in de EU het jaar van de moderne vreemde talen georganiseerd. Onlangs heeft de Commissie hierover een verslag uitgebracht, dat ik u per brief van 6 december jl., IB/ 2002/ 58191, heb toegezonden. Daarnaast heeft ze een document verspreid waarin ze tevens een aantal vragen formuleert over de manier waarop de lidstaten de voortgang van een aantal acties zou willen zien. Aan de hand van de antwoorden is de Commissie voornemens nog in 2003 met een mededeling hierover te komen.

December jl. is door het Europese parlement ingestemd met het door EU (Onderwijs) Raad en Commissie ingenomen gemeenschappelijke standpunt omtrent het eerder door de Commissie ingediende voorstel voor een Jaar van de Sport 2004. U bent daarover bij brieven van 20 november 2001, IB/01/45452, en 24 april jl., IB/2002/15500, geïnformeerd. De voorbereidingen voor dit jaar zullen nu spoedig van start gaan.

7. ERASMUS- Wereld

Afgelopen zomer heeft de Commissie een voorstel ingediend om een stimuleringsprogramma op het terrein van het hoger onderwijs te starten, waar een aantal Europese Masteropleidingen zal worden gevormd, waarbij aan studenten uit derde landen beurzen voor hun masteropleiding zullen worden verstrekt. U hebt mij hierover onlangs vragen gesteld. Een notitie hierover met antwoorden op deze vragen gaat hierbij daarom separaat bij.

Het Griekse voorzitterschap is voornemens dit voorstel op de agenda van de EU- (Onderwijs) Raad van 5 mei a.s. een gemeenschappelijk standpunt van Raad en Commissie vast te stellen.

8. SOCRATES en LEONARDO

Het komend half jaar zullen er tussenevaluaties plaatsvinden van de stimuleringsprogramma's SOCRATES II en LEONARDO II, die ieder lopen van 2000- 2006. Tevens heeft de Commissie een aantal vragen geformuleerd, die dienen ter voorbereiding van het vervolg van deze stimuleringsprogramma's. De Commissie is voornemens, aan de hand van de resultaten hiervan, in 2004 met een policy document over het vervolg van deze programma's te komen.

9. Diploma-erkenning

Aan de hand van een voorstel van de Commissie wordt thans het algemene stelsel van wederzijdse erkenning van beroepsopleidingen in de EU gestroomlijnd. Een eerste discussie over dit voorstel heeft onlangs in de EU- Raad voor het Concurrentievermogen plaatsgevonden. In Nederland is de Minister van Economische Zaken hiervoor eerstverantwoordelijke. Mijn ministerie is hier echter goed bij betrokken.

10. eLearning

De Commissie heeft onlangs, naast een eerdere mededeling over eLearning (zie punt 3), een voorstel voor een actieprogramma eLearning gepubliceerd, dat ik u hierbij toezend. Het zal op de Raad van 6 februari a.s. worden toegelicht. Zie ook de geannoteerde agenda van deze Raad.

Het Griekse voorzitterschap is voornemens, op de EU (Onderwijs) Raad van 5 mei een gemeenschappelijke positie van Raad en Commissie over dit voorstel te bereiken.

10. Universiteiten

De Commissie is voornemens voor de Raad van 6 februari een mededeling over "universiteiten te publiceren, die ze dan op deze Raad zal toelichten. Over de inhoud van deze mededeling is thans nog niets bekend.

11. Financiële bijdrage voor Onderwijs

De Commissie is voornemens een financiële budgetlijn voor Onderwijs te openen, zodat zij niet voor elk initiatief met een geringe financiële enveloppe (bijvoorbeeld bijdrage van de Commissie aan de Jean Monet leerstoelen, het Europa College te Brugge enz), een aparte procedure moet starten.

Het Griekse voorzitterschap is voornemens de EU (Onderwijs) Raad van 5 mei over dit Commissie voorstel een besluit te laten nemen.

12. Bologna proces

In multilateraal verband werken de Europese landen sedert 1999 samen om de Bologna – verklaring gestalte te doen krijgen. Het betreft hier een versterkte samenwerking in het hoger onderwijs, die in veel Europese landen, waaronder Nederland, o.a. aanleiding heeft gegeven een bachelor - master stelsel in te voeren. De vervolg ministers conferentie vond 2001 in Praag plaats. Najaar 2003 zal er in Berlijn over de stand van zaken in dit proces een ministersconferentie plaatsvinden. De Commissie is in de loop van de afgelopen jaren meer en meer bij dit proces betrokken.